

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3826/2019
25.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., Општина ..., кога заступа пуномоћник Милош Чекић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., Општина ..., ради повраћаја зајма, вредност спора 6.670.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5971/18 од 14.06.2019. године, у седници одржаној 25.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5971/18 од 14.06.2019. године и пресуда Вишег суда у Крушевцу П 24/16 од 05.07.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крушевцу П 24/16 од 05.07.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу по основу повраћаја зајма исплати износ од 24.000 евра са каматом на тај износ почев од 26.02.2009. године као дана падања у доцњу до 24.12.2012. године, по каматној стопи коју на та средства плаћа Европска централна банка од 25.12.2012. године по Закону о затезној камати до коначне исплате, и износ од 37.000 швајцарских франака са каматом на овај износ у висини домицилне камате почев од 26.02.2009. године као дана падања у доцњу до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године по Закону о затезној камати све до коначне исплате, а све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, у току од 15 дана по пријему пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 431.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5971/18 од 14.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Крушевцу П 24/16 од 05.07.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од туженог позајмио 24.000 евра и 37.000 швајцарских франака почетком 2009. године са роком враћања до 25.02.2009. године. О томе је сачињена признаница. У признаници по наводима тужиоца је назначено да је висина зајма 37.700 евра и 24.500 евра јер је наводно тужени инсистирао да тако стоји у признаници желећи да тужиоца части 700 франака и 500 евра, али како је позајмица била на 37.000 швајцарских франака и 24.000 евра, с обзиром да му тужени новац није вратио то је поднео тужбу за враћање назначеног износа. Тужени је првобитно истицао да се ради о зеленашком правном послу, да је главни дуг измирио, да му тужени није вратио назначену признаницу, нити је хтео да му потпише признаницу о враћању дуга, те да тужиоцу ништа не дугује.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да на основу изведених доказа произилази да тужени јесте позајмио новац од тужиоца да нема доказа да је исти вратио, а као доказ да је новац позајмио првостепени суд назначује признаницу у којој је назначени износ, а уписан је и мобилни телефон туженог као и његов фиксни телефон. Сходно члану 562. став 1. у вези члана 557. обзиром да тужени новац није вратио, то је суд тужбени захтев усвојио јер је након 25.02.2009. године до када је требао да врати новац, пао у доцњу, па је у обавези да тражени новац и врати.

Другостепени суд је у свему прихватио разлоге првостепеног суда, налазећи да је првостепени суд правилно поступио када је усвојио тужбени захтев, јер тужени није доказао да је позајмљени новац вратио. Из приложене признанице произилази да је позајмице било, да се оригинал признаница налази код туженог, што је утврђено у току поступка, те да је сходно цитираним законским прописима тужени у обавези да назначени новац тужиоцу и врати.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање, а што је све исходovalo неопходност укидања нижестепених одлука. Наиме, стоји чињеница да постоји признаница коју је потписао тужени. Очигледно је да се ради о већој количини новца. Логично је да се у таквим случајевима састављају уговори између уговорних страна у којима се детаљније назначује колики износ новца се позајмљује, у којем временском року ће се вратити, коме ће се вратити и унесе други битни елементи. Пракса је да у одређеним случајевима признаница, уколико садржи одређене потребне елементе, може заменити уговор о зајму. У овом случају, у признаници су назначени одређени износи новца. Међутим, у самој признаници уопште није назначено коме новац треба да се врати, нити од кога је новац узет. На признаници стоји потпис тужиоца, а по јачини осликавања потписа јасно произилази да је исти потпис стављен другом хемијском оловком и вероватно касније. Није

логично да се потписује само оваква признаница, а позајмљује се толики износ новца, без да се прецизније не дефинишу остали елементи позајмице. У току поступка, тужени је истицао да се ради о зеленашком уговору. Првостепени суд у току поступка није утврђивао чињенице зашто би тужилац туженом позајмљивао оволику количину новца да би се прецизније рашчистило чињенично стање. Није утврђено да ли су странке биле у пријатељским односима, да ли је тужени био у стању нужде приликом позајмљивања новца или слично. Ово из разлога што се тужени позива на чињеницу да се ради о зеленашком уговору. Према члану 141. Закона о облигационим односима прописано је да је ништав уговор којим неко користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другога, његовим недовољним искуством, лакомисленомшћу или зависношћу уговори за себе или за неког трећег корист која је очигледно у несразмери са оним што је он другом дао или учинио или се обавезао дати или учинио. Према ставу 2. предвиђено је да се на зеленашки уговор сходно примењују одредбе Закона о облигационим односима о последицама ништавости и о делимичној ништавости уговора. Према чињеницама утврђеним у току поступка очигледно произилази да је тужени лакомислено потписао назначену признаницу када је позајмио толики новац на такав начин.

Поред тога, што у току првостепеног поступка није утврђивано зашто би тужилац туженом позајмљивао оволики новац. Нејасно је одакле тужиоцу поверење да толики новац тако олако позајмљује туженом, а да се све то констатује на једној признаници у којој није уопште назначено од кога је узет новац и коме ће се новац вратити. Из свега тога произилази да првостепени суд није потпуно утврдио чињенично стање, а на околности да ли се у овом случају ради о зеленашком уговору или не. Узимајући као кључни доказ признаницу на тако непотпуно утврђено чињенично стање суд је применио материјално право, што је неприхватљиво.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног касационог суда, по истима ће поступити, детаљно утврдити чињенице на који начин је дошло до позајмљивања новца, у коликом износу, да ли је новац враћен, да ли се ради о зеленашком уговору или не, утврдиће и друге потребне чињенице неопходне за правилно пресуђење и тек након правилно утврђеног чињеничног стања донеће одлуку у складу са законом.

С обзиром на напред наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци ове одлуке.

**Председник већа
судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић